

RYSA

reżyseria

Michał Rosa

SCRATCH
by Michał Rosa

RYSA

To bardzo prosta historia. I z tradycjami. On i Ona, żyją ze sobą wiele lat w szczęściu i radości. Nie zawsze było dobrze, nie zawsze dostаточно, ale wspomagając się wzajem wytrwali w szacunku dla siebie i powadze u innych. I raptem pojawia się cień – zdarzenie mające swe źródła przed laty, jeszcze zanim się poznali - rysa na lśniącej powierzchni. Grzech pierworodny, który powracającą falą uderza w ich związek, osłabia go i niszczy.

Ona to Joanna - sześćdziesięcioletnia profesor szacownego krakowskiego uniwersytetu, biolog, córka znanego, przedwojennego polityka. Drobna, energiczna i pełna wiary w ludzi. On to Jan - matematyk, podpora rodziny, stateczny i opiekuńczy, zawołany dyskutant i facecjonista. Rysą na ich związku jest podejrzenie Jana o rozpoczętą jeszcze w latach pięćdziesiątych współpracę z policją polityczną, polegającą na donoszeniu na ojca Joanny.

To nie jest film polityczny. Obserwuję ludzi, nie mechanizmy. Opowiadam, bo chcę zrozumieć, a nie osądzić – Jana, dobrego ojca, wiernego męża, pełnego dystansu do świata moralistę, a przecież – być może, donosiela i oportunistę, oraz Joannę – damę i spełnionego naukowca, a przecież kobietę, która na podstawie wątpliwych dowodów, decyduje się na upokorzenie najbliższej sobie osoby. Pytam, na jakiej szali zważyć trzydzieści lat wspólnego życia z jednej strony i podejrzenie o kłamstwo i nielojalność z drugiej. Pytam, co zrobić z wątpliwościami, które rosną w nas i pęcznieją, jak kula śnieżowa ogarniają nas i nic już z tym, nie potrafimy zrobić.

Ta opowieść ma grecki oddech – wymaga prostoty. Przeżywam z moimi bohaterami pełny roczny cykl, od wiosny do wiosny – daję im czas na wyjaśnienia i obronę dobrego imienia. I jeszcze jedno – daję prawo do niewybaczenia. Miłosierdzie wszak nie jest obowiązkowe.

SCRATCH

This is a very simple story. And it is traditional. A couple, he and she, have been living together happily for many years. That life has had its ups and downs, but they have survived supporting and respecting each other, as well as having won the respect of others. Suddenly something casts a shadow over their relationship, something going back many years, to the times before they had met – a scratch on the shiny surface. Like a returning wave that original sin hits their marriage, weakening and destroying it.

Joanna is a sixty-year-old professor of a renowned Cracow university, a biologist and daughter of a famous pre-war politician. She is petite, but full of energy, and she trusts people. Jan is a mathematician, the mainstay of the family, solid and caring, a keen debater and wit. The scratch on their relationship is Jan's supposed collaboration with secret police, which started in the 1950s and consisted of informing on Joanna's father.

This is not a political film. I observe people rather than mechanisms. I am telling the story because I wish to understand rather than give my verdict; understand Jan: a good father and faithful husband, a moralist keeping his distance from the world, and yet perhaps an informer and conformist; understand Joanna: a lady and a fulfilled scientist, and yet a woman who decides to humiliate the closest person on the barest evidence. I am asking what scales we would need to balance, on the one hand, thirty years of good life together, and on the other, a suspicion that one is lying and being disloyal. I am asking what to do with doubts that rise in us and grow like a rolling snowball, gathering everything around us, to the point that we can no longer do anything about it.

This story is like Greek drama – it requires simplicity. I live with my characters a full year, from spring to spring; they have time to give explanations and to defend their reputations. And one more thing, I give them a chance of not forgiving, as showing mercy is not obligatory.

OBSADA / CAST

JOANNA JADWIGA JANKOWSKA-CIEŚLAK
JAŃ KRZYSZTOF STROIŃSKI
BEATA EWA TELEGA
NASTKA MIROŚŁAWA MARCHELUK
HANKA TERESA MARCZEWSKA
MIRSKI RYSZARD FILIPSKI
IWO STANISŁAW RADWAN
JACEK JERZY SCHEJBAL
LEON JERZY NOWAK
ZOSIA KINGA PREIS

TWÓRCY FILMU

PRODUCENCI / PRODUCERS
KIEROWNICTWO PRODUKCJI / PRODUCTION MANAGER
ZDJĘCIA / DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY
MUZYKA / COMPOSER
DŹWIĘK / SOUND
MONTAŻ / FILM EDITOR
SCENOGRAFIA I KOSTIUMY / ART DIRECTOR
CHARAKTERYZACJA / MAKEUP

HENRYK ROMANOWSKI, DARIUSZ SIDOR
DARIUSZ SIDOR
MARCIN KOSZAŁKA
STANISŁAW RADWAN
PIOTR DOMARADZKI
KRZYSZTOF SZPETMAŃSKI P S M
JAGNA JANICKA
IWONA KARPIŃSKA

scenariusz i reżyseria

Michał Rosa

MICHAŁ ROSA – SYLWETKA REŻYSERA:

Urodzony w 1963 roku w Zabrze. Ukończył Architekturę na Politechnice Śląskiej i Reżyserię na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od połowy lat dziewięćdziesiątych pracuje jako wykładowca na macierzystym Wydziale.

(born 1963, Zabrze), graduated in architecture, Silesia University of Technology, and in directing, Faculty of Radio and Television, University of Silesia. Since mid-1990s, he has worked as lecturer at his alma mater.

FILMOGRAFIA:

CO SŁONKO WIDZIAŁO - film fabularny, 2005 r.

31. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni 2006

Nagrody:

- NAGRODA ZA DŹWIĘK dla Piotra Domaradzkiego
- NAGRODA SPECJALNA przyznawana przez organizatorów festiwalu i przeglądów kina polskiego za granicą
- NAGRODA SPECJALNA JURY ufundowana przez Przewodniczącą Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Panią Elżbietę Kruk

Nagroda Publiczności 2007 - Festiwal Filmów Polskich w Nowym Jorku

Film gościł na wielu polskich i międzynarodowych festiwalach, spośród których należy wymienić:

- Warszawski Międzynarodowy Festiwal Filmowy 2006
- 11. Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Pusan, Korea 2006
- CAMERIMAGE, Festiwal Filmowy w Łodzi 2006
- 36. Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Rotterdamie 2007
- V Festiwal Filmów Polskich w Londynie 2007
- GoEast Festival in Wiesbaden 2007
- 36 New Directors/ New Films Festival, Nowy Jork 2007
- Festiwal Filmów FabioFest w Pradze 2007
- Festiwal Caravan of the Euro-Arab Cinema Kairo 2007
- Festiwal VII Tydzień Filmu Polskiego w Wilnie 2007

Polski Festiwal Filmowy, Los Angeles 2007

Festiwal FilmLand Polen, Niemcy 2007

XIII Przegląd Polskich Filmów Fabularnych w Budapeszcie 2007

Neisse Film Festival, Niemcy 2007

Festiwal Filmowy w Cannes, w ramach Tous les Cinemas du Monde 2007

CISZA - film fabularny 2001

nagroda indywidualna za reżyserię - Gdynia 2001

nagroda Jury Ekumenicznego – Karlowe Vary 2002

FARBA - film fabularny 1997

nagroda Federacji Klubów Filmowych - Gdynia 1997

Brązowe Grono – Łagów 1998

selekcja: Alpe Adria Cinema - Triest 1998, Sztrasburg 1998

GORĄCY CZWARTEK - film fabularny 1994

nagroda za debiut - Brązowe Lwy Gdańskie - Gdynia 1994

selekcja: Karlowe Vary 1995, Łagów 1995

GRY I ZABAWY WOJSKOWE - etiuda fabularna 1991

szkolna nominacja do studenckiego Oscara - Los Angeles 1991

selekcja: Oberhausen 1991, Kraków 1991

FILMOGRAPHY:

WHAT THE SUN HAS SEEN (*CO SŁONKO WIDZIAŁO*) – feature film, 2005.

31st Polish Film Festival, Gdynia, 2006

AWARDS:

BEST SOUND: Piotr Domaradzki

SPECIAL AWARD from the organizers of Polish film festivals and film seasons abroad

JURY'S SPECIAL AWARD funded by President of the National Broadcasting Council, Mrs Elżbieta Kruk

2007 AUDIENCE AWARD – New York Polish Film Festival

The film was shown at a number of national and international festivals, including:

Warsaw International Film Festival 2006

11th International Film Festival, Pusan, Korea (27.09.-20.10.2006)

CAMERIMAGE Film Festival of the Art of Cinematography, Łódź (25.11.-03.12.2006)

36th International Film Festival, Rotterdam (16.01.-07.02.2007)

5th Polish Film Festival, London, 2007

GoEast Festival, Wiesbaden, 2007

36th New Directors/New Films Festival, New York, 2007

FabioFest Film Festival, Prague, 2007

Caravan of the Euro-Arab Cinema Festival, Cairo, 2007

7th Week of Polish Film Festival, Vilnius, 2007
Polish Film Festival, Los Angeles, 2007
FilmLand Polen Festival, Germany, 2007
13th Polish Film Season, Budapest, 2007
Neisse Film Festival, Germany, 2007
Cannes Film Festival: Tous les Cinemas du Monde, 2007

SILENCE (*CISZA*) – feature film, 2001
BEST DIRECTOR AWARD, BEST ACTRESS for Kinga Preis,
– Gdynia, 2001
ECUMENICAL JURY AWARD – Karlovi Vari, 2002

PAINT (*FARBA*) – feature film, 1997
FILM CLUBS FEDERATION AWARD – Gdynia, 1997
BROWN “BUNCH OF GRAPES” AWARD – Łągów, 1998
selection: Alpe Adria Cinema – Trieste, 1998; Strasbourg, 1998

HOT THURSDAY (*GORĄCY CZWARTEK*) – feature film, 1994
DEBUT AWARD: BROWN GDANSK LIONS – Gdynia, 1994
selection: Karlovi Vari, 1995; Łągów 1995

MILITARY GAMES (*GRY I ZABAWY WOJSKOWE*) – film étude, 1991
nomination to the STUDENT OSCAR, Los Angeles, 1991
selection: Oberhausen, 1991; Kraków 1991

WYWIAD Z MICHAŁEM ROSĄ INTERVIEW WITH MICHAŁ ROSA

Historia opowiedana w „Rysie” dzieje się w Krakowie. Jak ważne jest to miasto dla fabuły. Czy wydarzenia opisane przez Pana mogły wydarzyć się w innym mieście?

Są jeszcze takie miejsca, w których zachowała się grupa ludzi zwanych niegdyś polską inteligencją. Jednym z jej wyróżników – prócz wiedzy, wykształcenia, wyrobionego smaku i ogólnej skłonności do myślenia, były podejmowane przez pokolenia starania, by niezależnie od sytuacji, zachowywać się przyzwoicie. Opowiadanie historii o nielojalności, w kontekście takiej tradycji wydawało mi się szczególnie dotkliwie. I dlatego Kraków. Mógł by to być Wrocław, Toruń, Gdańsk. Wybrałem Kraków.

Film oparto na autentycznych wydarzeniach – skąd wziął się pomysł na scenariusz. Czy to zasłyszana przez Pana historia czy może gdzieś Pan przeczytał o tych wydarzeniach?

Dziesięć lat temu opowiedziano mi wyczytaną w aktach Stasi historię inwigilacji jednego z niemieckich polityków. Mechanizm był prosty: doprowadzono do spotkania przystojnego agenta z córką owego polityka i spokojnie, bez nacisków czekano na efekty. Po kilku latach człowiek ten, już jako domownik, mógł rozpocząć pisanie raportów. Oczywiście wszystko było jedynie punktem wyjścia – impulsem, który sprawił, że zacząłem pisać tę opowieść.

Jadwiga Jankowska Cieślak i Krzysztof Stroiński grali w Pana poprzednim filmie „Co słońko widziało”. Kiedy doszedł Pan do wniosku, że zagrają także w „Rysie”?

The story that is told in the Scratch is set in Kraków. How important is the city for the plot? Could the events you describe in the script happen in another town?

There are still some places in which a social group once known as Polish intelligentsia has survived. One of its characteristics – apart from knowledge, education, acquired taste and a general disposition to think – was that throughout generations they strived to behave decently despite the circumstances. Telling a story of a disloyal act in the context of that tradition seemed particularly painful. Hence Kraków. But it could also have been Wrocław, Toruń or Gdańsk. I chose Kraków.

The film is based on real life occurrences – where did the idea of the script come from? Was it a story you heard somewhere or did you read about those events?

Ten years ago someone told me a story, which he read in the Stasi archives, of the surveillance of one of German politicians. The mechanism was simple: a meeting was arranged between a handsome agent with that politician's daughter, then some effects followed in due course without too much intervention. A few years later that man, already a member of the family, could begin writing reports. All that was obviously only a point of departure, an impulse to write the story.

Jadwiga Jankowska Cieślak and Krzysztof Stroiński appeared in your previous film, What the Sun Has Seen. When did you decide they would also be in the cast of the Scratch?

Jak już mówiłem, scenariusz napisałem wiele lat temu. Nie myślałem wówczas o konkretnych aktorach. Natomiast niewątpliwie już w trakcie zdjęć do „Slonka...” zdałem sobie sprawę z tego, że jeżeli kiedykolwiek uda mi się doprowadzić do realizacji „Rysy”, to chciałbym by Jadwiga zagrała główną rolę. Jeżeli chodzi o rolę męską, to miałem więcej wątpliwości. Oczywiście wiedziałem, że idealnym partnerem dla Jadwigi byłby znowu Krzysztof, trochę się jednak bałem powtórzenia sytuacji, którą raz już wykreowałem. Na szczęście dość szybko pojąłem, że to nie ma żadnego znaczenia i namówiłem Krzysztofa do współpracy.

Rozumie Pan wybory swoich bohaterów?

Sekunduję im. Rozumiem, to chyba nie jest dobre słowo. Zostali postawieni przed sytuacją rodem z greckiej tragedii – niezależnie od decyzji które podejmą, ich dotychczasowy świat musi się rozpaść. To nie są proste decyzje. Przeżywam z moimi bohaterami pełny roczny cykl, od wiosny do wiosny – daję im czas na wyjaśnienia i obronę dobrego imienia. Zastanawiam się jak ja bym się wtedy zachował.

Jednocześnie z tej opowieści płynie jeszcze jedna nauka

– można z kimś przeżyć całe życie a zupełnie go nie znać. To nie jest żadna nauka. Ja naprawdę nie chciałbym nikogo pouczać. To jest ten typ refleksji, który mówi, zważmy na to, co robimy w swoim życiu, bo nic nie będzie zapomniane. I po latach przyjdzie to do nas, stanie za naszymi plecami i będzie nam z tym bardzo niedobrze...

As I mentioned, the script had been written a long time before. I did not then have particular actors in mind. But during the shooting of *What the Sun* I realized that if the Scratch ever materialized, I would like Jadwiga to play the lead role. As for the male lead, I had more doubts. I knew, of course, that Krzysztof would again be an ideal partner, yet I was wary of repeating the situation I had already once created. Fortunately, I quickly realized that it absolutely did not matter, and I persuaded Krzysztof to participate.

Do you understand your characters' choices?

I am cheering on. I understand, this may not be the right word. They have been put in a situation like those of the characters in Greek tragedy: no matter how they decide to act, the world as they have known it must disintegrate. These are not simple decisions to make. I live a full year with my characters, from spring to spring; I give them time to explain, to defend their good reputation. I am wondering how I would have acted then.

The story teaches us one more thing: you spend all your life with someone still not knowing them.

This is not a lesson. I wouldn't really like to instruct anyone. It is that kind of reflection that says, let's be more careful about what we do in our lives, because nothing is going to be forgotten. Years later, it would come to us, stand behind our back, and it won't be a comfortable feeling...

JADWIGA JANKOWSKA-CIEŚLAK

**NAGRODA JURY
ZA NAJLEPSZĄ ROLĘ KOBIECĄ
MIĘDZYNARODOWEGO
FESTIWALU FILMOWEGO
W CANNES 1982R.,
ZA FILM „EGYMASRA NEZVE”.**

**BEST ACTRESS AWARD
FOR “ANOTHER WAY”
(“EGYMÁSRA NÉZVE”)
- CANNES INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL 1982**

WYWIAD Z AKTORKĄ AN INTERVIEW WITH JADWIGA JANKOWSKA-CIEŚLAK

Jaka jest Joanna, postać, którą Pani zagrała w filmie Michała Rosy?

To bardzo skomplikowane i trudne pytanie. Spróbuję na nie jednak odpowiedzieć... Przede wszystkim jest to człowiek bardzo dojrzały, o sprecyzowanych poglądach, bardzo otwarty na świat i ludzi, odpowiedzialny, którego spotyka niezwykła krzywdza. Stara się poradzić sobie z wydarzeniami, które zmieniają jej życie i wpływają na nie w sposób destrukcyjny. I o tym jest chyba cała ta historia i film.

Co w samej historii, być może już po pierwszej lekturze scenariusza, co stało się dla Pani najważniejsze?

Ja do końca tej zagadki nie rozwikłałam, bo fascynujące w tej opowieści było to, że nagle pewnego dnia dostaje się wiadomość – wychodzi do nas los naprzeciw... Jak się w tym wszystkim odnaleźć, zachować? Czytając scenariusz nie uzyskałam na to odpowiedzi. W trakcie pracy zmierzałam do tego, by jednak jakaś odpowiedź padła, dla mnie prywatnie. I też mam wrażenie, że nie do końca tę odpowiedź uzyskałam.

Who is Joanna, the character you play in Michał Rosa's film?

This is a very complicated and difficult question. But I'll try to answer it— First of all she is a very mature person, having her distinct views, yet very open to the world and to people; responsible; who has been enormously hurt. She is trying to cope with what's happened, which has changed her life and has been destructive. That's what the story and the film are about.

In the story itself, perhaps already on the first reading of the script, what became most important to you?

I haven't really puzzled it out, because what fascinated me in the story was that one day you get a message – we have to confront fate— How do you find your way in all that, how you behave? Reading the script I didn't get an answer. In the course of work I was trying to find an answer, even for myself. And I still feel that I haven't found a full answer.

This is a simple story about people who spent their whole life together only to discover, after all those years, that they didn't know each other at all.

To prosta historia o ludziach, którzy spędzili ze sobą całe życie, by po latach odkryć, że zupełnie się nie znają.

Tak – i to było najbardziej fascynujące, tym bardziej, że fabuła oparta jest na wydarzeniach autentycznych.

Czy rozumie Pani postępowanie swojej bohaterki?

Ja rozumiem to postępowanie absolutnie. Ale czy ja usprawiedliwiam czy staram się wybielać... nie, nie sędzę. W tym wypadku podążałam za myślą i sugestiami reżysera, jako że miał swoją wspaniałą wizję. Na szczęście nasze wyobrażenia na temat postaci się na ogół zgadzały.

W filmie jest obecny wątek polityczny, ale nie można powiedzieć, że jest to polityczne kino, prawda?

To jest w tym najwspanialsze. Nie jest to film polityczny, nie jest scenariusz polityczny, nie jest to sprawa polityczna, ale jednak wszystko jest tą polityką przesycone, bo takie jest nasze życie w tym kraju. Nigdy nie mieszałam się do polityki, ale bez przerwy za uszami ta polityka dźwięczy, huczy i dotyka nas. Poza tym żyliśmy w czasach okrutnych, totalitarnych, co prawda u nas była to forma nieco łagodniejsza, ale to wszystko miało i wciąż ma wpływ na losy i życie człowieka. Polityka się cały czas przewija, ale musi tak być, jeśli ma być o nas.

W filmie przeżywamy rok z bohaterami – te ramy czasowe są ważne?

Są bardzo ważne. Daje to możliwość głębszego wejrzenia w cały proces, jaki się dokonuje między tą dwójką ludzi.

Chciałabym powrócić do roku 1982 i otrzymania przez Panią nagrody za główną rolę kobiecą w Cannes. Czym była, czym jest dla Pani to wyróżnienie?

To jedno z największych doznań w moim życiu, i zawodowym i prywatnym. To było jak sięgnięcie palcem gołej pięty Pana Boga niemalże. Niezwykle wydarzenie. Życzyłabym wszystkim moim kolegom by doświadczyli czegoś takiego w swoim życiu.

Yes. And that's the most fascinating aspect of the story, all the more so that is based on facts.

Do you understand your character's reactions?

Yes, I do, absolutely. But do I justify it or try to whitewash— No, I don't think so. In this case I was following the director's idea and suggestions, as he had his wonderful vision of that. Fortunately, my imagining the character was generally in tune with his.

The film includes a political theme, but one wouldn't call it political cinema. Would you agree?

That's what is so wonderful about it. It isn't a political film, it isn't a political script, it isn't a political case, yet everything is steeped in politics, and such is our life in this country. I have never meddled with politics, but it has always echoed, thundered and touched us. Besides, we lived in a cruel totalitarian reality, which, although we had its softer version here, influenced and still does influence our lives. Politics is present there all the time, but it has to be like that if the film is to be about us.

The film shows its characters' lives over a year. Is the time frame significant?

The time frame is very important. We can look deeper into the whole process, into what is happening between these two people.

I should like to go back to 1982 when you received the Best Actress Award at Cannes. What was it for you, and what is it for you now?

That has been one of the greatest experiences of my life, both professional and private. It was almost like touching God's naked heel. An amazing event. I wish all my colleagues that experience.

After that you worked with Hungarian directors a number of times. How do you remember those foreign productions?

Being a professional and being good at what you do, you don't

Wielokrotnie później współpracowała Pani z węgierskimi filmowcami. Jak wspomina Pani te zagraniczne produkcje?

Jeżeli ktoś jest zawodowcem, jeżeli ktoś jest dobry w swojej dziedzinie, to nie ma granic. Trudno to nazwać węgierskością, polskością, rosyjskością. Ja miałam szczęście – pracowałam z bardzo dobrymi reżyserami węgierskimi. Mieć szansę takiej współpracy to ogromna frajda w tym zawodzie. A to czy coś jest bardziej francuskie, czy węgierskie nie ma znaczenia.

Tym samym powstało kino uniwersalne, które bez względu na to, jakim językiem przemawia trafia do publiczności międzynarodowej – co pięknie się potwierdziło w 1982 roku w Cannes.

Tak dokładnie było.

experience boundaries. It's hard to call it Hungarian, Polish or Russian. I was lucky. I worked with very good Hungarian directors. To get a chance of such collaboration is great fun of this profession. But that something is more French or more Hungarian doesn't matter.

Which is how we got universal cinema no matter which language it spoke to international audiences – and Cannes confirmed that nicely in 1982.

That's exactly what happened.

KRZYSZTOF STROIŃSKI

WYWIAD Z AKTOREM

AN INTERVIEW WITH KRZYSZTOF STROIŃSKI

Jan, postać, którą Pan gra, skrywa pewną tajemnicę. Łatwo było wcielić się w tę rolę?

Tajemnica to jest słowo trochę na wyrost. Ale faktycznie, ten mężczyzna skrywa pewien sekret. Nie wiadomo tylko czy on pewne fakty ze swojej przeszłości wyparł ze świadomości, czy po prostu o nich zapomniał, czy też nie konfrontował się z tymi wspomnieniami w skutek pewnego zakłamania. Historia dotyczy epizodu z jego przeszłości. My nazywaliśmy to na planie po prostu kłamstwem. I tak do tego też podchodziliśmy - jak do kłamstwa, którego człowiek nie powinien był się dopuszczać. Wszystko zresztą w tej opowieści dotyczy opozycji prawda-fałsz. Tych przeciwstawień. I konsekwencji. Jeśli dopuszczamy się czegoś, powinniśmy mieć świadomość, że wcześniej czy później przeszłość nas dopadnie.

W tym filmie jednak przeszłość dopada nie tylko sprawcę. Jest także i ofiara.

Głównym bohaterem tego filmu jest Joanna, kobieta, która stanęła wobec ogromnego dylematu. Co zrobić z człowiekiem, który okazał się nielojalny i fałszywy. W zasadzie cały jej związek oparty

The past of Jan, the character you play, is wrapped in mystery. Was that an easy part to play?

To say that it is a mystery is an exaggeration. But the man indeed has a secret. And we don't know if he repressed some facts or simply forgot them, or perhaps didn't confront those memories having become entangled in a web of lies. The story concerns an episode from his past. During the shooting we called it simply a lie. And that was how we approached it – as a lie which man should not live. Everything in the story in fact centers around the contrast between truth and falseness. And the consequences. If we commit something, we should be aware that sooner or later we'd suffer its consequences.

In the film the past has caught up not only with the perpetrator though. There is also a victim.

The protagonist of the film is Joanna, a woman who has faced a huge dilemma. What to do after her husband has proved disloyal and false. Their whole relationship is founded on a false premise. At the same time they both know that they had a wonderful life together. The past hits not only the perpetrator; it rebounds

jest na fałszywym założeniu. A jednocześnie oboje dają dowody na to, że było to wspólnie żyć. Przeszłość uderza nie tylko w sprawcę, rykoszetem sieje pustkę wokół. Staraliśmy się nie pokazywać sposobów na kamuflowanie tego, chcieliśmy pokazać, jak człowiek przeżywa to naprawdę. Nie zapominajmy, że mówimy o ludziach bardzo świadomych, o uformowanym kręgosłupie moralnym.

Jan, czyli oskarżony przyjmuje pozycję neutralną. Jest zaskoczony zachowaniem Joanny, jej postawą. Tym bardziej, że jeszcze niczego mu nie udowodniono, żadnych dowodów nie zebrano przeciwko niemu.

Ale w tym filmie żadna ze stron nie wydaje się jednoznacznie dobra.

To prawda. Nasza sytuacja jest określona ideologicznie, ale nam przede wszystkim zależało na tym by opowiedzieć o bezradności ludzkiej. O byciu w potrzasku. Interesowały nas motywy tych ludzi: co było momentem inicjującym miłość tej pary – czy to było zauroczenie młodych ludzi na studiach, czy też misja lub zadanie tego człowieka – nawet jeśli było ono bardzo małe i błahe to stawia w wątpliwość ich całe dotychczasowe życie. Zastanawialiśmy się czy mogły być w ich życiu takie momenty, w których być może powinno dojść do jego wyznania. I doszliśmy do wniosku, że chyba każdy moment byłby momentem nieodpowiednim. Jeżeli się tego nie wyznało na początku, to potem nie ma już na to szansy. Oboje są ofiarami tego kłamstwa sprzed lat.

Podkreśla Pan, że nie lubi opowiadać o swojej pracy, za to woli podporządkować się woli reżysera. Czego wymagał Michał Rosa na planie, czy wizje Panów względem postaci były podobne?

Wszyscy, którzy znają Michała Rosę, wiedzą, że jest to delikatny i subtelny człowiek, ostatni, który chciałby urazić rozmówcę, nawet, jeśli nie do końca podziela jego pogląd. Natomiast jest

on everyone and everything around him. We tried not to show ways of camouflaging that; we wished to show how a man really lived through that. Don't let's forget that they are very aware as people, morally sound. As the accused, Jan becomes neutral. He is surprised with Joanna's behaviour, with her attitude. All the more so, because nothing has been proved yet; there is no incriminating evidence.

But neither side seems to be unequivocally good in the film.

That's true. Our positions aren't defined ideologically, but we above all wanted to tell a story of human helplessness. Of being trapped. We were concerned with people's motivations: how that couple fell in love with each other – was it mutual attraction of two young students or was it that man's mission or duty – however tiny or unimportant that might have been, it casts doubt on their whole life together. We were thinking if there could have been moments in his life, when he should have confessed. And we decided that there wouldn't really have been any proper moment for that. If you don't confess at the beginning, there is really no chance of that later on. They both are victims of that lie of many years ago.

You often say that you don't like talking about your work, that you prefer to yield to the director's will. What did Michał Rosa demand from you? Did your vision of the character match his?

All those that know Michał Rosa know what a delicate and subtle man he is, and he is the last one that would want to hurt his interlocutor even if he didn't fully agree with him. Yet he is very strong-minded as director, as far as what he wants from you is concerned. As to visions – we simply talked a lot. When we started rehearsing we no longer had doubts. Rather, we wanted to settle some details and the temperature of our characters' emotions. Neither did we want to turn the story into some big drama. I think we agreed from the beginning that it was to be an unpretentious, simple story.

bardzo zdecydowany, jeśli chodzi o egzekwowanie tego, co chce uzyskać na planie. Jeśli chodzi o wizje – my po prostu sporo dyskutowaliśmy. Kiedy już przystąpiliśmy do prób wątpliwości nie było, bardziej chodziło o ustalenie szczegółów i temperatury uczuć naszych bohaterów. Nie chcieliśmy także robić z całej historii jakiegoś wielkiego dramatu. Chyba od razu byliśmy zgodni, co do tego, że powinna być to skromna, prosta historia.

To niepierwsza współpraca Panów. Wcześniej zagrał Pan w filmie „Co słonko widziało?”. Czym według Pana wyróżnia się filmowe pismo Michała Rosy?

Jego atuty to szczerść, oszczędność w operowaniu środkami wyrazu, nieoczywistość opowiadanych historii i to, że nigdy nie są to problemy podane wprost. Przy konstruowaniu postaci Michał nigdy nie wymagał ode mnie wydobywania ich charakterystyczności. Chodzi o prawdę i ta prawda ma być skromna. Ostatnia rzecz, o której człowiek myśli grając u niego to jest żeby „zagrać” jakąś postać. On wymaga skromnego i prostego komunikatu. I ma niezwykły słuch – jest wyczulony na kłamstwo.

It isn't the first time that you have worked together. You acted in his *What the Sun Has Seen*. What characterizes Michał Rosa's filming style?

Honesty, economy of expression, and his way of not making his stories obvious are among his fortes; he never dishes the problems out. When constructing his character Michał never demanded that I brought out his characteristics. It's the question of truth, and that is to be plain. The last thing his actor would think about is "acting" a character. He requires a plain and simple communication. And he has an incredible ear – he'd always detect a lie.

PRODUCENT **Filmcontract Ltd.**

Chełmska 21

00-724 Warsaw, Poland

www.filmcontract.pl

WYBRANA FILMOGRAFIA:

2008 „**Tulpan**” – film fabularny, reż. Sergey Dvortsevov, koprodukcja z Pandora Film

Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Cannes:

- wygrana w sekcji Un Certain Regard
- Prix de la Jeunesse przyznawana przez International Youth Jury
- nagroda Prix de l'Education Nationale przyznawana przez Ministra Edukacji Francji

2005 „**Co słonko widziało**” – film fabularny, reż. Michał Rosa

31. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni 2006

Nagrody:

NAGRODA ZA DŹWIĘK dla Piotra Domaradzkiego

NAGRODA SPECJALNA przyznawana przez organizatorów festiwalu i przeglądów kina polskiego za granicą

NAGRODA SPECJALNA JURY ufundowana przez Przewodniczącą Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Panią Elżbietę Kruk

Nagroda Publiczności 2007 - Festiwal Filmów Polskich w Nowym Yorku

36 New Directors/ New Films Festival , Nowy Jork 2007

Festiwal Filmowy w Cannes, w ramach Tous les Cinemas du Monde, 2007

2004 „**Wróżby kumaka**” na podstawie powieści Guntera Grassa pt.

„Unkenrufe” – film fabularny, reż. Robert Gliński – koprodukcja

z Regina Ziegler Production Berlin, TVP S. A, Ministerstwo Kultury, Miasto Gdańsk, Eurimages

2002 „**Milchwald**”, reż. Christoph Hochhäusler

produkcja: Fieber Film, koprodukcja Filmcontract

2001 „**Podróż**”/ „**Die Reisse**”, reż. Pierre Koralnik

produkcja: Tag Traum Köln, koprodukcja Filmcontract

2000 „**Angelus**”, reż. Lech Majewski

produkcja: Filmcontract i Canal +

festiwale: Seattle International Film Festival, Art. Film

Festival w Trentianskie Teplice, Miami Film Festival,

Palm Springs Film Festival, Edinburgh International Film Festival

1999 „**Pożegnanie**”/ „**Abshied**”, reż. Jan Schütte

produkcja: Novoskop, koprodukcja Filmcontract

1998 „**Wojaczek**”, reż. Lech Majewski

produkcja: Filmcontract. TVP S.A., APF

nagrody:

DON QUIJOTE – VII Festiwal De Cinema Independent Barcelona 2000

EUROPEAN AWARD – Festiwal Of European Cinema – Corato

2000 GRAND PRIX – Klaipeda International Film Festival 2000

THE GOLDEN KEY za najlepszą reżyserię oraz zdjęcia

– VIII International Art Film Festival Trentianskie Teplice 2000

PRODUCER Filmcontract Ltd.

Chelmska 21

00-724 Warsaw, Poland

www.filmcontract.pl

SELECT FILMOGRAPHY:

2008 **"TULPAN"** – feature film, dir. Sergey Dvortsevoy, in co-production with Pandora Film

Cannes International Film Festival:

- winner of Un Certain Regard
- Prix de la Jeunesse awarded by the International Youth Jury
- Prix de l'Education Nationale awarded by the Minister of Education of France

2005 **„What The Sun Has Seen“ („Co słonko widziało“)** – feature film, dir. Michał Rosa

31st Polish Film Festival, Gdynia, 2006

BEST SOUND: Piotr Domaradzki

SPECIAL AWARD from the organizers of Polish film festivals and film seasons abroad JURY'S SPECIAL AWARD funded by

President of the National Broadcasting Council, Mrs Elżbieta Kruk

2007 AUDIENCE AWARD – New York Polish Film Festival

36th New Directors/New Films Festival , New York, 2007

Cannes Film Festival: Tous les Cinemas du Monde, 2007

2004 **„Call Of The Toad“ („Wróżby kumaka“)** based on novel

“Unkenrufe” by Gunter Grass” – feature film, dir. Robert Gliński

– co- production with Regina Ziegler Production Berlin, TVP S. A, Ministerstwo Kultury, Miasto Gdańsk, Eurimages

2002 **"Milchwald"**, dir. Christoph Hochhäusler
production: Fieber Film, co-production Filmcontract

2001 **"Podróż"/ "Die Reise"**, dir. Pierre Koralnik
production: Tag Traum Köln, co-production Filmcontract

2000 **"Angelus"**, dir. Lech Majewski production: Filmcontract and Canal +
Festivals: Seattle International Film Festival, Art. Film Festival in Trentianskie Teplice, Miami Film Festival, Palm Springs Film Festival, Edinburgh International Film Festival

1999 **"Pożegnanie"/ "Abshied"**, dir. Jan Schütte
production: Novoskop, co-production Filmcontract

1998 **"Wojaczek"**, dir. Lech Majewski production: Filmcontract, TVP S.A., APF

awards:

DON QUIJOTE – VII Festival De Cinema Independent
- Barcelona 2000

EUROPEAN AWARD – Festival Of European Cinema - Corato 2000

GRAND PRIX – Klaipeda International Film Festival 2000

THE GOLDEN KEY za najlepszą reżyserię oraz zdjęcia – VIII International Art Film Festival Trencianske Teplice 2000

producent / producer

FILMCONTRACT LTD.

koproducenci / co-producers

współfinansowany przez / supported by

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

dystrybutor / distributor

FILM POLSKI